NHS

እቲ ክታበት ጉንፋዕ

መን ክታበት ጉንፋዕ ክኽተብ ኣለዎ፣ ስለምንታይ ከ ይኽተብ

ንወለድን ነፍሰጶራትን ዝምልከት ሓበሬታ የጠቓልል

Flu immunisation

ኣብ ነፍሲ ወከፍ ሓጋይ፣ ንሰባት ንምክልኻል ምሕጋዝ

እዚ ተበታኒ ጽሑፍ’ዚ፣ ኣብዚ ዝመጽእ ሓጋይ ንነብስኻን ደቅኻን ካብ ጉንፋዕ ንምክልኻል ብኸመይ ክትሕግዝ ከም እትኽእል፣ ከምኡ’ውን ስለምንታይ ብጉንፋዕ ናይ ምልካፍ ዝያዳ ሓደጋ ዘለዎም ሰባት ነፍሲ ወከፍ ዓመት ነጻ ክታበት ክረኽቡ ኣዝዩ ኣገዳሲ ከም ዝኾነን ይገልጽ።

ጉንፋዕ እንታይ እዩ? ከቢድ ሰዓል ጥራይ’ዶ ኣይኮነን ዩ?

ጉንፋዕ ኣብ ነፍሲ ወከፍ ዓመት ይኽሰት፣ መብዛሕትኡ ግዜ ድማ ኣብ እዋን ሓጋይ፣ በዚ ምኽንያት’ዚ ድማ’ዩ ሓደ ሓደ ግዜ ወቕታዊ ጉንፋዕ ተባሂሉ ዝጽዋዕ። ኣዝዩ ቀልጢፉ ዝመጽእ ምልክታት ዘለዎ፣ ኣዝዩ ተላባዒ ሕማም’ዩ። ሰዓል ኣዝዩ ውሑድ ክብደት ዘለዎ ኮይኑ፣ መብዛሕትኡ ግዜ በብቑሩብ ኣፍንጫ ብምዕባስ ወይ ጸረር ጸረር ብምባልን ቃንዛ ጎሮሮ ብምግባርን ይጅምር። ሕማቕ ጉንፋዕ ካብ ከቢድ ሰዓል ኣዝዩ ዝኸፍአ ክኸውን ይኽእል።

ጉንፋዕ ረስኒ፣ ከቢድ ድኻም፣ ቃንዛ ጨዋዳታትን መላግቦታትን፣ ኣፍንጫ ምዕባስን፣ ደረቕ ሰዓልን ቃንዛ ጎሮሮን ከስዕብ ይኽእል። መብዛሕትኡ ግዜ ጥዑያት ውልቀሰባት ኣብ ውሽጢ ክልተ ክሳብ ሸውዓተ መዓልታት ይሓውዩ፣ ንገሊኦም ግን እቲ ሕማም ናብ ሆስፒታል ከእትዎም፣ ቀዋሚ ስንክልና ወይ ሞት ከይተረፈ ከስዕበሎም ይኽእል።

ክታበት ጉንፋዕ ካብቶም ኣብ ዙረት ዝዘውሩ ቀንዲ ዓይነታት ቫይረስ ጉንፋዕ ንምክልኻል ይሕግዙ

ጠንቂ ጉንፋዕ እንታይ እዩ?

ጉንፋዕ ብናይ ኢንፍሉዌንዛ ቫይረሳት ዝመጽእ ኮይኑ፣ ንሻምብቆ እስትንፋስን ሳንቡእን ይለክፍ። ከምኡ'ውን ብቫይረሳት እምበር ብባክተርያ ስለዘይፍጠር፣ ጸረ-ነፍሳት ኣይፍውሱዎን'ዮም። ይኹን እምበር፣ ብሰንኪ ጉንፋዕ ዝመጽእ ጸገማት እንተሃልዩ፣ ጸረ-ነፍሳት ከድሊ ይኽእል እዩ።

ጉንፋዕ ብኸመይ ይሕዘካ?

በቲ ቫይረስ ዝተለኽፈ ሰብ ክስዕል ወይ ክሕንጥስ ከሎ፣ እቶም ቫይረሳት ናይ ጉንፋዕ ብኻልኦት ሰባት ብእስትንፋስ ተሳሒቦም ንውሽጢ ክኣትዉ ይኽእሉ ወይ ድማ እቶም ቫይረሳት ዝዓለቡሉ በታታት ብምትንካፍ ክለዓሉ ይኽእሉ። ክትስዕል ወይ ክትህንጥስ ከለኻ ኣፍካን ኣፍንጫኻን ብምሽፋን (ብዝበለጸ ብሶፍቲ፣ ወይ ድማ ብኩርናዕ ኢድ)፣ ናይቲ ቫይረስ ምስፍሕፋሕ ክትከላኸል ትኽእል ኢኻ፣ ከምኡ'ውን ነቲ ቫይረስ ናይ ምልዓል ሓደጋ ንምንካይ ኣእዳውካ ብተደጋጋሚ ክትሕጸብ ወይ ጀል ናይ ኢድ ክትጥቀም ትኽእል።

ግን ብጉንፋዕ ካብ ምልካፍን ጉንፋዕ ምልባዕን ንምክልኻል ዝሕግዝ እቲ ዝበለጸ መንገዲ፣ ቅድሚ ወቕቲ ናይ ጉንፋዕ ምጅማሩ እቲ ክታበት ምውሳድ እዩ።

ካብ ጉንፋዕ ብኸመይ ንከላኸል?

ጉንፋዕ ክትግምቶ ዘይከኣል እዩ። ክታበት ጉንፋዕ ዝበለጸ መከላኸሊ ይህብ። ዝተፈላለዩ ዓይነታት ቫይረስ ናይ ጉንፋዕ ኣለዉ። እቶም ሕማም ከስዕቡ ዝያዳ ተኽእሎ ዘለዎም ዓይነታት ቅድሚ ወቕቲ ጉንፋዕ ይልለዩ። ብድሕሪኡ ክታበት ብዝተኻእለ መጠን ብቐረባ ንኽሰማምዖ ይስራሕ። ዋላ'ውን እቲ ክታበት ምስ ሓደ ዓይነት ፍጹም እንተዘይተሰማምዐ መብዛሕትኡ ግዜ ገለ መከላኸሊ ኣንጻሩ ይህብ።

እቶም ክታበታት ኣብ ቀውዒ ይወሃቡ ብዝበለጸ ቅድሚ ጉንፋዕ ምዝውዋር ምጅማሩ።

ጉንፋዕ እንታይ ጉድኣት ከስዕብ ይኽእል?

ሰባት ሓደ ሓደ ግዜ ሕማቕ ሰዓል ጉንፋዕ እዩ ዝመስሎም፣ ጉንፋዕ ምህላው ግን መብዛሕትኡ ግዜ ካብ ሰዓል ኣዝዩ ዝኸፍአ ክኸውን ስለ ዝኽእል ንገለ መዓልታት ኣብ ዓራት ምጽናሕ ከድልየካ ይኽእል እዩ። ኣብቲ ዝኸፍአ ኩነታት፣ ጉንፋዕ ኣብ ሆስፒታል ምጽናሕ፣ ወይ ሞት ከይተረፈ ከስዕብ ይኽእል።

ገለ ሰባት ንሳዕቤናት ጉንፋዕ ዝያዳ ተቓላዕቲ እዮም። ንዓኣቶም፣ ዝያዳ ከበድቲ ሕማማት ከም ብሮንካይትን ኒሞንያን ናይ ምምዕባል ሓደጋ ክውስኽ ይኽእል ወይ ድማ ነቲ ዝጸንሐ ኩነታት ከጋድዶ ይኽእል።

ካብ ሳዕቤናት ጉንፋዕ ዝያዳ ሓደጋ ኣለኒ ድዩ?

ጉንፋዕ ንዝኾነ ሰብ ክጸሉ ይኽእል እዩ ግን ናይ ነዊሕ ግዜ ኩነታት ጥዕና እንተሃልዩካ ሳዕቤን ጉንፋዕ ዋላ እቲ ኩነታት ብጽቡቕ እንተተመሓደረን ንቡር ጽቡቕ ስምዒት እንተሃለወካን ከጋድዶ ይኽእል። ካብዘም ዝስዕቡ እንተኾንኩም እቲ ነጻ ክታበት ጉንፋዕ ክትወስዱ ይግባእ፤

- ነፍሰጾር እንተኾንኪ

ወይ ድማ ንነዊሕ እዋን ዝጸንሕ ኩነታት እንትድሃልዩኩም ንኣብነት፤

- ናይ ልቢ ጸገም
- ሕማም ኣፍልቢ ወይ ከቢድ ጸገም ምስትንፋስ፣ እንተላይ ብሮንካይት፣ ኤምፊዘማ ወይ ኣዝማ ዘለዎም ሰባት (ስቴሮይድ መተንፈሲ ወይ መድሃኒት ዘድልዮም)
- ሕማም ኩሊት
- ብሰንኪ ሕማም ወይ ሕክምና (ከም መድሃኒት ስቴሮይድ ወይ ሕክምና መንሸሮ) ናይ ምክልኻል ዓቕሚ ምጉዳል
- ሕማም ጸላም ከብዲ
- ወቕዒ ወይ ግዝያዊ ወቕዒ ኢስኬሚክ (TIA) ኣጋጢምካ እንተነይሩ
- ሕማም ሽኮር
- ገለ ናይ ስነ-ኣእምሮ ኩነታት፣ ንኣብነት ብዙሕ ስክለሮሲስ (MS)፣ ወይ ሓንጎላዊ ልምሰት
- ናይ ትምህርቲ ስንክልና
- ጸገም ናይ ላልሽ፣ ንኣብነት ሕማም ቅርጺ ማዕጺድ ዘለዎ ቀይሕ ዋህዮ ደም፣ ወይ ላልሽካ ኣሊኻያ እንተኔርካ ኮይንካ
- ወይ ድማ ኸቢድ ልዕሊ ዓቕን ክብደት ዘለዎም (BMI 40ን ልዕሊኡን)

እዚ ዝርዝር ኩነታት'ዚ ደምዳሚ ኣይኮነን። ኩሉ ግዜ ናይ ክሊኒካዊ ፍርዲ ጉዳይ'ዩ። ሓፈሻዊ ሓኪምካ፡ ጉንፋዕ ንዝኾነ ክህልወካ ዝኽእል መሰረታዊ ሕማም ዝገደደ ክገብሮ ዝኽእል ሓደጋ፡ ከምኡ'ውን ካብ ጉንፋዕ ባዕሉ ዝመጽእ ከቢድ ሕማም ናይ ምህላው ሓደጋ ኣብ ግምት ከእቱ ክግምግመካ ይኽእል።

ንተወሳኺ ሓበሬታ ኣብ nhs.uk/flujab ተወከሱ።

መን እዩ ክታበት ጉንፋዕ ክወስድ ኣብ ግምት ክኣቱ ዘለዎ?

ኩሎም እቶም ኣብ ገጽ 4 ተዘርዚሩ ዘሎ ዝኾነ ኩነታት ዘለዎም፣ ወይ ድማ፤

- ዕድሚኡ 65 ዓመትን ልዕሊኡን
- ኣብ መንበሪ ወይ መእለዪ ኣረጋውያን ዝነብሩ
- ቀንዲ ኣላዪ ናይ ሓደ ብዕድመ ዝደፍአ ወይ ስንኩል ሰብ
- ምስ ብሰንኪ ሕማም ወይ ሕክምና ሕማም ናይ ምክልኻል ዓቕሙ ዝወረደ ሰብ ዝነብር ሰብ
- ናይ ቅድመ ግንባር ሰራሕተኛ ጥዕና ወይ ማሕበራዊ ክንክን
- ነፍሰጾር (ዝቕጽል ክፋል ርአ)
- ኣብ ዝተወሰነ ዕድመ ዝርከቡ ህጻናት (ገጽ 7 ርአ)

ክታበት ጉንፋዕ **ንነፍሰጾራት**

ኣነ ነፍሰጾር እየ። ሎሚ ዓመት ክታበት ጉንፋዕ የድልየኒ ድዩ?

እወ። ጥንሲ ኣካላትና ንኽም ጉንፋዕ ዝኣመሰሉ ረኽስታት ብኸመይ ከም ዝሕዞም የንቅሕ። ረኽሲ ጉንፋዕ ነፍሰጾራትን ዕሸላተንን ጽዑቕ ክንክን ናይ ምድላይ ዕድሎም ከ ዝውስኽ ይገብሮ። ኩለን ነፍሰጾራት ደቂ ኣንስትዮ ንነብሰንን ንህጻናተንን ንምክልኻል ክታበት ጉንፋዕ ክወስዳ ኣለወን። ክታበት ጉንፋዕ ኣብ ዝኾነ ደረጃ ጥንሲ፣ ካብ እዋን ጥንሲ ጀሚርክን ክትወስዳ ትኽእላ ኢኽን።

ነፍሰጾራት ደቂ ኣንስትዮ ካብ ክታበት ጉንፋዕ ይጥቀማ ምኽንያቱ ክታበት ጉንፋዕ፤

- ብፍላይ ኣብ ዳሕረዋይ ደረጃታት ጥንሲ ከም ኒሞንያ ዝኣመሰሉ ከበድቲ ጸገማት ከጋጥሞም ዝኽእል ተኽእሎኦም ከም ዝቕንሱ ክገብሮም ይኽእል
- ኣደ ወይ ህጻን ጽዑቕ ክንክን ናይ ምድላይ ሓደጋ ከጉድሎ ይኽእል
- እቲ ህጻን ሞይቱ ናይ ምውላድ ወይ ቅድሚ ግዜኡ ናይ ምውላድ ሓደጋ ከጉድል ይኽእል
- ኣብተን ቀዳሞት ሒደት ኣዋርሕ ህይወቱ ገለ ናይ ጉንፋዕ ሕማም ምክልኻል ክህልዎ ዝቕጽል ውላዶም ንምክልኻል ክሕግዙ ይኽእሉ
- እታ ኣደ ናብቲ ሓድሽ ህጻና ረኽሲ ናይ ምትሕልላፍ ዕድላ ከም ዝጎድል ክገብር ይኽእል

ኣነ ነፍሰጾር እየ፣ ጉንፋዕ ክህልወኒ ይኽእል እዩ ዝብል ግምት ኣለኒ። እንታይ ክገብር ኣለኒ?

ምልክታት ጉንፋዕ እንተሃልዩካ ብህጹጽ ምስ ሓኪምካ ክትዛረብ ኣለካ፣ ምኽንያቱ ጉንፋዕ እንተሃልዩካ ክሕግዘካ ዝኽእል (ወይ ንሓደጋ ጸገማት ከጉድል ዝኽእል) ዝተኣዘዘልካ መድሃኒት ኣሎ፣ እንተኾነ ግን ምልክታት ምስ ተራእየ ብዝተኻእለ መጠን ቀልጢፍካ ምውሳድ የድሊ።

እቲ ነጻ ክታበት ጉንፋዕ ካብ ሓፈሻዊ ሓኪምካ ክትረኽቦ ትኽእል ኢኻ፣ ወይ ድማ ካብ ሓኪም በዓል ሞያ ፋርማሲኻ ወይ መሕረሲትኪ እውን ክትረኽቦ ትኽእል ኢኻ።

ብዛዕባ ደቀይ ከ? እቲ ክታበት የድልዮም ድዩ?

ሓደ ካብቶም ኣብ ገጽ 4 ተዘርዚሮም ዘለዉ ኩነታት ዘለዎ ልዕሊ 6 ወርሒ ዝዕድሚኡ ቆልዓ እንተሃልዩካ፣ ክታበት ጉንፋዕ ክወስድ ኣለዎ። ዝኾነ ከምዚ ዝኣመሰለ ኩነታት ዘለዎ ህጻን፣ ጉንፋዕ እንተሒዙዎ ብኸቢድ ናይ ምሕማም ተኽእሎኦም ዝለዓለ እዩ፣ እዚ ድማ ነቲ ዝጸንሐ ኩነታቶም ከጋድዶ ይኽእል። ቅድሚ ወቕቲ ጉንፋዕ ምጅማሩ ውላድካ ክታበት ጉንፋዕ ንኽወስድ ምስ ሓፈሻዊ ሓኪምካ ተዘራረብ።

ክታበት ጉንፋዕ ኣብ ትሕቲ 6 ወርሒ ዝዕድሚኦም ህጻናት ጽቡቕ ስለዘይሰርሕ ኣይምከርን። ነዚ እዩ ድማ ነፍሰጾራት እቲ ክታበት ክወስዳ ኣዝዩ ኣገዳሲ ዝኾውን - ኣብተን ቀዳሞት ኣዋርሕ ህይወተን ዝከላኸለለን ገለ ናይ ምክልኻል ዓቕሚ ንህጻነን ከሕልፋ እየን።

ካልኦት ብዙሓት ጉጅለታት ህጻናት እውን ክታበት ጉንፋዕ ይወሃቦም ኣሎ። እዚ ድማ ካብቲ ሕማም ንምክልኻልን ናብ ካልኦት ቆልዑ፣ እንተላይ ናብ ኣሕዋቶም ወይ ኣሓቶም፣ ከምኡ'ውን ብርግጽ ናብ ወለዶምን ኣያታቶምን ዝርግሐኡ ንምንካይ ዝሕግዝ እዩ። እዚ ድማ ብሰንኪ ጉንፋዕ ካብ ስራሕ ዕረፍቲ ምውሳድ ወይ ጉንፋዕ ዘለዎም ደቅኻ ክትከናኸን ክህሉ ዝኽእል ኣድላይነት ንምውጋድ ይሕግዘካ።

እቶም ኣብዚ ዓመት እቲ ክታበት ዝወሃቡ ዘለዉ ህጻናት፣ እዞም ዝስዕቡ እዮም፤

- ኩሎም 2ን 3ን ዓመት ዝዕድሚኦም ኣብ 31 ነሓሰ ቅድሚ ክታበት ጉንፋዕ ኣብ ቀውዒ ምጅማሩ
- ኩሎም ኣብ ዕድመ መባእታ ትምህርቲ ዝርከቡ ህጻናት
- ገለ ኣብ ዕድመ ካልኣይ ደረጃ ትምህርቲ ዝርከቡ ህጻናት (ካብ 7 ክሳብ 11 ዓመት)

ዕድሚኦም ካብ 2ን 3ን ዓመት ዝዕድሚኦም ህጻናት ኣብ ሓፈሻዊ ልምምዶም ክታበት ክወሃቦም እዩ፣ መብዛሕትኡ ግዜ ብናይ ልምምድ ነርስ እዩ። ኣብ ዕድመ ትምህርቲ ዝርከቡ ህጻናት ብቐንዱ ኣብ ቤት ትምህርቲ ክታበት ጉንፋዕ ክወሃቦም እዩ፣ ምስ ተወሰኺ ዕድላት ክኽተቡ፣ ኣብ ማሕበረሰባዊ ክሊኒካት NHS ክኸውን ዝኽእል፣ ንዝኾነ ኣብ ቤት ትምህርቲ ነቲ ክፍለ ግዜ ዝሰኣነ ሰብ። ንመብዛሕትኦም ህጻናት፣ እቲ ክታበት ኣብ ነፍሲ ወከፍ ሶርኖ ናይ ኣፍንጫ ብምንጻግ ክወሃብ እዩ። እዚ ኣዝዩ ቅልጡፍን ቃንዛ ዘይብሉን ኣገባብ እዩ።

ዝያዳ ሓበሬታ ብዛዕባ ህጻናትን ክታበት ጉንፋዕን ኣብ መርበብ ሓበሬታ NHS ሓበሬታ ኣብ nhs.uk/child-flu። ተመልከት

ዓሚ ክታበት ጉንፋዕ ወሲደ ነይረ። ሎሚ ዓመት ካልእ ክታበት የድልየኒ ድዩ?

እወ፤ እቶም ቫይረሳት ጉንፋዕ ካብ ሓደ ሓጋይ ናብቲ ዝቕጽል ሓጋይ ክቕየሩ ይኽእሉ። ክታበት ጉንፋዕ ኣብ ነፍሲ ወከፍ ሓጋይ ዝመሓየሽ ኮይኑ፣ ካብቶም ኣብ ዙርያኦም ክዘውሩ ዝያዳ ተኽእሎ ዘለዎም ዓይነታት ጉንፋዕ መከላኸሊ ይህብ። በዚ ምኽንያት'ዚ፣ ዋላ'ውን ዝሓለፈ ዓመት እንተተኸተብኩም፣ ሎሚ ዓመት ዳግማይ ክትክተቡ ከም ዘለኩም ኣትሪርና ንመክር።

ከምኡ ውን ካብ ክታበት ጉንፋዕ ዝግበር ምክልኻል ምስ ግዜ ይወርድ ስለዚ ዋላ ገለ ካብቶም ዓይነታት ሓደ ዓይነት እንተኾኑ ኣብ ነፍሲ ወከፍ ወቕቲ ጉንፋዕ እንደገና ክታበት ጉንፋዕ ክትወስድ ኣለካ።

ድሮ ጉንፋዕ ዝሓመምኩ ይመስለኒ፣ ክታበት የድልየኒ ድዩ?

እወ፤ እቲ ክታበት ገና ንምክልኻል ክሕግዝ እዩ። ካልኦት ቫይረሳት ከም ጉንፋዕ ዝመስሉ ምልክታት ክህቡኻ ይኽእሉ፣ ወይ'ውን ጉንፋዕ ኣጋጢሙካ ክኸውን ይኽእል'ዩ ግን ካብ ሓደ ንላዕሊ ዓይነት ቫይረስ ጉንፋዕ ስለዘሎ ዋላ'ውን ጉንፋዕ ዝሓመመካ እንተመሰለካ ገና ክታበት ክህልወካ ይግባእ።

ኣየናይ ዓይነት ክታበት ጉንፋዕ ክወስድ ኣለኒ?

ክታበት ጉንፋዕ ሓያሎ ዓይነታት ኣሎ። ንዓኻ ዝያዳ ዝሰማማዕ ክቐርበልካ እዩ። መብዛሕትኦም ህጻናት እቲ ክታበት ከም ብሰርኖ ኣፍንጫ ዝንጸግ ይወሃቦም (ገጽ 10 እውን ርአ)፣ ዓበይቲ ድማ ብመርፍእ ዝውሰድ ክታበት ይቐርበሎም። ካብቶም ክታበታት ዝኾነ ይኹን ጉንፋዕ ከስዕበልካ ኣይክእልን እዩ።

ውላድካ ዕድሚኡ ካብ 6 ወርሒ ክሳብ 2 ዓመት እንተኾይኑን ኣብ ልዑል ሓደጋ ጉንፋዕ ዝርከብን እንተኾይኑ፣ እቲ ብሰርኖ ኣፍንጫ ዝንጸግ ንትሕቲ 2 ዓመት ዝዕድሚኦም ህጻናት ስለዘይምከር ክታበት ጉንፋዕ ብመርፍእ ክወሃቦ እዩ። ገለ ልዕሊ 2 ዓመት ዝዕድሚኦም ህጻናት ኣብ ልዑል ሓደጋ ጉጅለ ዘለዉ እውን እቲ ብሰርኖ ኣፍንጫ ዝንጸግ ክታበት ንዓኣቶም ዘይምቹእ እንተኾይኑ ብመርፍእ ክታበት ክወግኡ ከድልዮም እዩ።

እቲ ክታበት ጉንፋዕ ምስ ካልኦት ክታበታት ብሓደ ግዜ ክወሃብ ይኽእል ድዩ?

እወ። ክታበት ጉንፋዕ ምስ ኩሎም ስሩዕ ክታበታት ኣብ ሓደ ግዜ ክወሃብ ይኽእል። እቲ ክታበት ንስኻ ወይ ውላድካ ከም ሰዓል ዝኣመሰለ ንእሽቶ ሕማም እንተሃልዩካ ክቕጽል ይኽእል እዩ፣ እንተኾነ ግን ነቶም ረስኒ ዘጠቓልሉ ሕማማት ክድንጉይ ይኽእል እዩ።

እቲ ክታበት ክወስድ ዘይግብኦ ሰብ ኣሎ ድዩ?

ዳርጋ ኩሉ ሰብ ክታበት ክወስድ ይኽእል እዩ፣ እንተኾነ ግን ነቲ ክታበት ወይ ንዝኾነ ቀመማቱ ከቢድ ኣለርጂ ኣጋጢሙካ ዝፈልጥ እንተኾይኑ ክትክተብ የብልካን። ንእንቋቑሖ ኣለርጂ እንተሃልዩካ ወይ ስርዓተ ምክልኻልካ ዘዳኽም ኩነታት እንተሃልዩካ፣ ዝተወሰኑ ዓይነታት ክታበት ጉንፋዕ ክትወስድ ኣይትኽእልን ትኸውን - ምስ ሓፈሻዊ ሓኪምካ ተዘራረብ። ረስኒ እንተሃልዩካ ክሳብ ዝሕሸካ ክታበት ክድንጉይ ይኽእል እዩ።

እቲ ብኣፍንጫ ዝንጸግ ክ? ክወስድዎ ዘይክእሉ ቆልዑ ኣለዉ ድዮም?

ህጻናት ክታበት ኣፍንጫ ክወስዱ ዘይክእሉ ክኾኑ ይኽእሉ እዮም፣ እንተደኣ፤

- እንተደኣ ኣብዚ እዋን'ዚ ብሓይሊ ጺጽ እንዳበሉ የስተንፍሱ ወይ ኣብ ዝሓለፈ 72 ሰዓታት ሕጽረት ምስትንፋስ ዝነበሮም እንተኮይኖም፣ እንተላይ እቶም ተወሳኺ መናፍሕ ናይ ኣዝማ መቖነሲ ሕጽረት ምስትንፋስ ዘድልዮም ሓዊስካ። ኣብ ምክልኻል ምድንጓይ ንኸይህሉ ምቱእ ዝኾነ ብመርፍእ ዝውጋእ ክታበት ጉንፋዕ ክቐርበሎም ይግባእ።
-]ብሰንኪ
  – ብሰንኪ ኣዝማ ወይ
  – ናይ እንቋቑሖ ኣለርጂክ ኣናፊላክሲስ ጽዑቕ ክንክን እንተኣድልዩዎም ኣብዞም 2 ጉጅለታት ዘለዉ ህጻናት ምኽሪ ናይ ክኢላኦም ክረኽቡ ይምከሩን እቲ ናይ ኣፍንጫ ክታበት ኣብ ሆስፒታል ክወሃቦም ክምከሩ ይኽእሉን እዮም።
- ናይ ምክልኻል ዓቕሞም ኣዝዩ ዘዳኽም ኩነታት እንተኣለዎም፣ ወይ ኣብ ሕክምና ዝርከቡ ወይ ድማ ኣብ ገዝኦም ብኣዝዩ ከቢድ ናይ ምክልኻል ዓቕሚ ስለዝዳኸመ ምግላል ዘድልዮ ሰብ እንተኣለዎም (ከም ምትካል ኣንጉዕ)
- ንዝኾነ ካልእ ባእታታት ናይቲ ክታበት ኣለርጂ እንተለዎም[1]
- ሕክምናዊ ፍወሳ ሳሊሲሌት ዘድልዮ ኩነታት እንተለዎም።

ከምኡ'ውን፣ ብኣፍንጫ ብምንጻግ ዝተኸተቡ ህጻናት፣ ድሕሪ ክታበት ንኣስታት ክልተ ሰሙን ምስ ኣዝዩ ኣዝዩ ዝደኸመ ስርዓተ-ምክልኻል ዘለዎም ሰባት (ንኣብነት እቶም ምትካል ኣንጉዕ ዝነበሮም) ብቐረባ ከይራኸቡ ክቑጠቡ ኣለዎም ምኽንያቱ እቲ ክታበት ቫይረስ ናብኦም ክመሓላለፍ ኣዝዩ ርሑቕ ዕድል ክህልዎ ይኽእል እዩ። እዚ ሰብ ኣባል ገዛ እንተኾይኑ ሽዑ እቲ ህጻን ብመርፍእ ዝውጋእ ክታበት ክቐርበሉ ኣለዎ (ኣብ ላዕሊ ርአ)።

[1] ዝርዝር ቀመማት ናይቲ ክታበት ንምርካብ ኣብ መርበብ ሓበሬታ www.medicines.org.uk/emc/product/15790/smpc ርአ

እቲ ናይ ኣፍንጫ ክታበት ካብ ሓሰማ ዝወጽእ ጀላቲን (porcine gelatine) ኣለዎ ድዩ?

እወ። እቲ ናይ ኣፍንጫ ክታበት ኣሰር ናይቲ ኣብ ዝተፈላለዩ ብዙሓት ኣገደስቲ መድሃኒታት ዝውዕል ኣዝዩ ዝተመስርሐ መልክዕ ጀላቲን (ናይ ሓሰማ ጀላቲን) ዝሓዘ እዩ። እቲ ጀላቲን ነቶም ዝተዳኸሙ ቫይረሳት ክታበት ርጉኣት ንኽኾኑ ስለ ዝሕግዝ እቲ ክታበት ብግቡእ ክሰርሕ ይኽእል።

እቲ ናይ ኣፍንጫ ክታበት ንምሃብ ቀሊልን ቃንዛ ዘይብሉን እዩ። ነፍሲ ወከፍ ብኣፍንጫ ዝንጸግ ክታበት ዝወሰደ ህጻን፣ ካብ ጉንፋዕ ዝበለጸ መከላኸሊ ይረክብ። ዝርገሐ ጉንፋዕ ኣብ ምንካይ እውን ዝበለጸ ተባሂሉ ይውሰድ። በዚ ኸምዚ ቈልዑ ንሓድሕዶምን ንኻልኦት ንጉንፋዕ ተቓላዕቲ ክኾኑ ዝኽእሉን ይከላኸሉ። ነቶም ኣብ ፍርያት ሕክምና ጀላቲን ሓሰማ ምጥቃም ዘይቅበሉ ክኾኑ ዝኽእሉ፣ ከም ኣማራጺ ብመርፍእ ዝውጋእ ክታበት ጉንፋዕ ይርከብ።

ዝኾነ ጎናዊ ሳዕቤን ክህልወኒ ይኽእል ድየ?

ጎናዊ ሳዕቤናት ናይቲ ናይ ኣፍንጫ ክታበት ልሙድ ዝኾነ ጸረርታ ወይ ምዕባስ ኣፍንጫ፣ ሕማም ርእሲ፣ ድኻምን ገለ ምጉዳል ሸውሃትን ከጠቓልል ይኽእል። እቶም ብመርፍእ ዝውጋእ ክታበት ዝወሰዱ ሰባት፣ ኣብቲ መርፍእ ዝተወግአሉ ቦታ ቅልጽም፣ ድሕሪ ክታበት ንሓደ ወይ ክልተ መዓልቲ ትሑት ደረጃ ዘለዎ ረስንን ቃንዛ ጭዋዳታትን ክህልዎም ይኽእል። ኣብ ክልቲኡ ክታበት ከቢድ ጎናዊ ሳዕቤናት ልሙድ ኣይኮነን።

ክታበት ጉንፋዕ ምሉእ ብምሉእ ክከላኸለለይ ድዩ?

ውጽኢታዊነት ክታበት ጉንፋዕ ካብ ዓመት ናብ ዓመት ይፈላለ እዩ፣ እዚ ድማ ከከም ምትእስሳር ኣብ መንጎ እቲ ኣብ ዑደት ዘሎ ዓይነት ጉንፋዕን ኣብቲ ክታበት ዝርከብን እዩ። ቫይረስ ጉንፋዕ ካብ ዓመት ናብ ዓመት ክቕየር ስለ ዝኽእል እቲ ክታበት ምስቲ ኣብ ዙረት ዘሎ ቫይረስ ዘይምስምማዕ ሓደጋ ኣሎ። ዋላ እቲ ክታበት ፍጹም ዘይሰማማዕ እንተዘይኮነ መብዛሕትኡ ግዜ ገለ መከላኸሊ ክህብ እዩ። ዓበይቲ ዘይምስምማዕ ብዙሕ ግዜ ኣየጋጥሙን እዮም።

ክሳብ መዓስ እየ ምክልኻል ክረክብ?

እቲ ክታበት ኣብ ምሉእ እዚ ሕጂ ዘሎ ወቕቲ ጉንፋዕ መከላኸሊ ክህብ ይግባእ።

ሕጂ እንታይ ክገብር ኣለኒ?

ኣብ'ዚ ተበታኒ ወረቐት ካብ ዝተጠቕሱ ጉጅለታት ሓደ እንተኾንካ፣ ክታበት ጉንፋዕካ ክትወስድ ኣገዳሲ'ዩ።

ቆጸራ ክታበት ንምሓዝ ምስ ሓፈሻዊ ሓኪምካ ወይ ናይ ልምምድ ነርስካ፣ ወይ ከም ኣማራጺ ኣብ ከባቢኻ ዘሎ ፋርማሲስት ተዘራረብ። ንነፍሰጾራት ደቂ ኣንስትዮ፣ እቲ ክታበት ብመንገዲ ኣገልግሎት ወሊድ እውን ክረክብ ይኽእል እዩ። እቲ ክታበት ጉንፋዕ ብነጻ እዩ ዝወሃብ።

ንሰራሕተኛታቶም ካብ ጉንፋዕ ክከላኸሉ ዝደልዩ ትካላት (ኣብ ገጽ 4 ተዘርዚሩ ዘሎ ሕክምናዊ ኩነታት እንተዘይብሎም) እቲ ክታበት ብመንገዲ ክፍልታት ጥዕና ሞያኦም ክወሃብ ምድላዋት ክገብሩ ከድልዮም እዩ። እዞም ክታበታት ኣብ NHS ስለዘይርከቡ ብኣስራሒ ክኽፈሉ ክግደዱ እዮም።

ኣብ ቅድመ ግንባር ዝሰርሕ ሰራሕተኛ ጥዕና ወይ ማሕበራዊ ክንክን እንተኾንካ፣ ኣብ ስራሕ ቦታኻ ክታበት ጉንፋዕ ንምሃብ እንታይ ምድላዋት ከምዝተገብረ ፍለጥ። መከላኸሊ ክትረክብ ኣገዳሲ'ዩ። ገለ ሰራሕተኛታት ማሕበራዊ ክንክን ብመንገዲ ሞያዊ መደብ ጥዕና ክታበት ክረኽቡ ዘይክእሉ፣ ነቲ ክታበት ብመንገዲ NHS ካብ ሓፈሻዊ ሓኪሞም ወይ ካብ ፋርማሲ ክረኽብዎ ይኽእሉ።

ጽማቕ ናይቶም ክታበት ጉንፋዕ ክወስዱ ዝመከሩ

- ኩሉ ዕድሚኡ 65 ዓመትን ልዕሊኡን ዝኾነ
- ኩሉ ትሕቲ 65 ዓመት ዝዕድሚኡ ኣብ ገጽ 4 ተዘርዚሩ ዘሎ ሕክምናዊ ኩነታት ዘለዎ፣ ልዕሊ 6 ወርሒ ዝዕድሚኦም ህጻናትን ዕሸላትን ሓዊስካ
- ኩለን ነፍሰጾራት ደቂ ኣንስትዮ፣ ኣብ ዝኾነ ደረጃ ጥንሲ ዘለዋ
- ኩሎም ደቂ 2ን 3ን ዓመት ህጻናት (ኣብ ቀውዒ ክታበት ጉንፋዕ ቅድሚ ምጅማሩ ብ31 ነሓሰ ዕድሚኦም 2 ወይ 3 ዓመት እንተኾይኖም)
- ኩሎም ህጻናት ኣብ መባእታ ቤት ትምህርቲ ዘለዉ
- ገለ ኣብ ዕድመ ካልኣይ ደረጃ ትምህርቲ ዝርከቡ ህጻናት
- ኩሉ ሰብ ኣብ መንበሪ ወይ መዕበዪ ኣረጋውያን ዝነብር
- ኩሉ ሰብ ናይ ኣላዪ ኣበል ዝረክብ፣ ወይ’ውን ቀንዲ ኣላዪ ናይ ሓደ ዝኣረገ ወይ ስንኩል ሰብ
- ኩሎም ኣብ ቅድመ ግንባር ሰራሕተኛታት ጥዕናን ማሕበራዊ ክንክንን ዘለዉ

ብዛዕባ ክታበት ጉንፋዕ ምኽርን ሓበሬታን ንምርካብ፣ ምስ ሓፈሻዊ ሓኪምካ፣ ናይ ልምምድ ነርስካ፣ በዓል ሞያ ፋርማሲኻ ወይ ናይ ቤት ትምህርቲ ክታበት ጋንታ ተዘራረብ።

ቅድሚ መጠን ጉንፋዕ ምውሳኹ ክታበት ጉንፋዕካ ኣብ ቀውዒ ወይ መጀመርታ ሓጋይ ክትወስድ ዝበለጸ እዩ። ዓመት ዓመት ከም ዘድልየካ ኣይትረስዕ፣ ስለዚ ዓሚ ሓደ ግዜ ስለ ዝተኸተብካ ውሕስነት ከም ዘለካ ኣይትሕሰብ።

ብቑዕ ምዃንካ ንምፍላጥ ናብ nhs.uk/flujab ኪድ።

UK Health Security Agency

© Crown copyright 2024. 1p 750k AUG 2024 (APS). Product code FLUMW24TIG Tigrinya. UK Health Security Agency Gateway number: 2024405. This leaflet is also available in braille, large print, as a BSL video and translated into 32 community languages. Please visit www.healthpublications.gov.uk or call 0300 123 1002